Uzzini par Rīgas valstspilsētas pašvaldības Pilsētas attīstības departamenta Interreg projektu aktivitātēm 2023. gadā

Rīgas valstspilsētas pašvaldības Pilsētas attīstības departaments 2023. gadā ir iesaistījies 5 projektu realizācijā: LIVEABILITY, SATSDIFACTION, CITYAM, IMPETUS, MUSTBE.

Izlasi rakstu, lai uzzinātu vairāk par to, kā **LIVEABILITY** tiek veicināta efektīvu publisko pakalpojumu attīstība, kā **SATSDIFACTION** tiek izmantoti satelītdati un telpiskie dati reģionālās pārvaldības attīstībai, kā **CITYAM** tiks pilnveidota ilgtspējīga mobilitāte pilsētas gaisa telpai, kā **IMPETUS** tiks attīstīta vietējā līmeņa plānošanas politika attiecībā uz pagaidu izmantošanu un kā **MUSTBE** tiks nodrošināta lietusūdens daudzdimensiju attīrīšana pilsētvidē tīrākai Baltijas jūrai.

> **LIVEABILITY - Efektīvu publisko pakalpojumu attīstība apkaimju dzīvotspējai**

Dažādu neparedzamu krīžu apstākļos ir svarīgi, lai pilsētas saglabā savu dzīvojamību, noturību un ilgtspēju. Projekts Liveability galvenokārt fokusējas uz sadarbības veicināšanu starp iedzīvotājiem un publiskās pārvaldes iestādēm, lai uzlabotu dzīves kvalitāti un labklājību pilsētās, stiprinātu pilsonisko līdzdalību un balstītu pilsētas attīstību uz vietējo kopienu vajadzībām.

Projekta mērķis ir veicināt Baltijas jūras reģiona pilsētu attīstību, ievērojot integrētu un līdzsvarotu pieeju apbūvētajai videi, sociālajām attiecībām un kultūrai, kā arī rosinot spēcīgu pilsoniskuma sajūtu un inovatīvus sabiedriskos pakalpojumus. Projektā plānoto aktivitāšu ietvaros tiks izstrādāta sabiedrības līdzdalības dizaina (angļu val. public interest design, turpmāk - SLD) programma, ko veiksmīgi varēs pielietot pašvaldības darbinieki ikdienas darbā. Rīgas pilotprojektā tiks meklētas iespējas kā uzlabot sadarbību starp pašvaldību un apkaimju organizācijām, izmantojot sabiedrības virzītas vietējās attīstības metodi.

2023. gada ietvaros tika veiksmīgi uzsākts darbs pie SLD programmas komponentēm. Kopā ar projekta partneriem tika izstrādāta pirmā pilsētu SLD hartas redakcija, kurā tiek izvirzīti pamata principi uz sabiedrības interesēm vērstam pašvaldību darbam. Tāpat norisinās darbs pie SLD rokasgrāmatas gala redakcijas izstrādes un kapacitātes stiprināšanas apmācību programmas izveides.

Plānots, ka 2024. gada pirmajā ceturksnī uzsāksies visu SLD programmas komponenšu testēšana projekta partneru pilsētās. Rīgas valstspilsētas pašvaldības pārstāvji aktīvi piedalījās visās projekta darba grupās, kas saistītas ar SLD koncepta iedzīvināšanu, kā arī ar SLD hartas, rokasgrāmatas un apmācību programmas izstrādi. Izstrādātie materiāli tika prezentēti un izdiskutēti gan ar pašvaldības darbiniekiem, lai sniegtu pēc iespējas kvalitatīvāku atgriezenisko saiti, gan arī ar apkaimju biedrībām, lai veidotu vienotu izpratni par sasniedzamo mērķi un stiprinātu turpmāko sadarbību. Dalība aktivitātēs un iegūtie kontakti ir neatsverams ieguvums turpmākai Liveability projekta īstenošanai. Līdzšinējā sadarbība ar projekta partneriem tiek vērtēta kā ļoti veiksmīga un produktīva. Viens no projekta izaicinājumiem ir izmaiņu procesu uzsākšana pašvaldībā. Šobrīd Rīgas valstspilsētas pašvaldības darba grupa aktīvi plāno pilotprojekta ieviešanas aktivitātes. Attiecīgi cenšoties identificēt un definēt, kā īstenot augšupējas plānošanas principus, kas apvienotu kopienas redzējumu par pilsētas telpas attīstību ar pilsētas ilgtermiņa stratēģisko redzējumu.

LIVEABILITY Efektīvu publisko pakalpojumu attīstība apkaimju dzīvotspējai Partneru tikšanās

Koldingā, 2023. gada jūnijā

Informāciju sagatavoja: Rīgas valstspilsētas pašvaldības Pilsētas attīstības departamenta Projektu vadības pārvaldes Projektu attīstības nodaļas galvenā projektu vadītāja Ivonna Orlova un Stratēģiskās vadības pārvaldes Stratēģiskās plānošanas nodaļas galvenā stratēģiskās plānošanas speciāliste Anita Amālija Olava

> SATSDIFACTION **- Satelītdatu un telpisko datu izmantošana pierādījumos balstītas reģionālās pārvaldības attīstībai**

Projekta mērķis ir veicināt uz pierādījumiem balstītu lēmumu pieņemšanu politikas instrumentu izstrādes un attīstības procesā, īstenojot pieredzes apmaiņu vietējās un reģionālās satelītdatu un telpisko datu infrastruktūras izmantošanā, kā rezultātā plānots veikt telpisko datu infrastruktūras izpēti un izstrādāt pētījumu par satelītdatu un telpisko datu izmantošanu politisko dokumentu sagatavošanā un ieviešanas uzraudzībā.

Projekta uzsākšanas fāzē ir izveidota projekta komanda, ņemta dalība projekta pasākumos. Ņemot vērā, ka projekta īstenošana ir tikai uzsākta, šobrīd galvenie ieguvumi saistīti ar pieredzes gūšanu starp projektu partneriem, lai veiksmīgāk sasniegtu izvirzīto rezultātu. Vienlaikus ir izveidota vietējā darba grupa, kurā apvienoti attiecīgo jomu speciālisti, lai vienlaikus dalītos ar projektā iegūtajām zināšanām, kā arī saņemt informāciju no dalībniekiem, kura būtu saistoša projekta aktivitāšu īstenošanā.

Projektu plānots īstenot līdz 30.04.2027.

Informāciju sagatavoja: Rīgas valstspilsētas pašvaldības Pilsētas attīstības departamenta Projektu vadības pārvaldes Publiskās investīciju programmu koordinācijas nodaļas vadītāja Agnese Gūtmane

> **CITYAM - Pilsētu sagatavošanās ilgtspējīgai mobilitātei pilsētas gaisa telpā (Rīgas valstspilsētas pašvaldība)**

Projekta mērķis ir izstrādāt vadlīnijas bezpilota lidaparātu (turpmāk – Droni) izmantošanai pilsētā, nodrošinot atbilstoša likumiskā ietvara izveidi, paplašināt Dronu izmantošanas iespējas pilsētvidē, veicināt iesaistīto pušu sadarbību dažādu inovatīvu risinājumu izstrādē, kā arī stiprināt starpvalstu sadarbību un pieredzes apmaiņu.

Projektā plānots veikt pilsētas gaisa telpas pārvaldības jomas izpēti, lai izstrādātu vadlīnijas Dronu integrēšanai pilsētas mobilitātes ekosistēmā, tai skaitā izstrādāt priekšlikumus efektīvam

tiesiskajam regulējumam un radīt priekšnosacījumus veiksmīgas fiziskās infrastruktūras izveidei. Trīs Baltijas jūras reģiona pilsētas – Helsinki, Hamburga un Stokholma ir Projekta vadošie partneri, savukārt Rīga, Tartu un Gdaņska projektā ir replikator-pilsētas, kas piedalās Projekta aktivitātēs, apzina esošo situāciju (t.sk. tiesiskais regulējums, infrastruktūra) gaisa telpas mobilitātē lokālā un nacionālā līmenī, izvērtē iegūtās atziņas un, ņemot vērā labās prakses piemērus, īsteno noteikta veida aktivitātes savās pilsētās.

2023.gads ir Projekta uzsākšanas gads, kad notika iepazīšanās ar Projekta partneriem, tika izveidoti sadarbības modeļi gan ar partneriem starptautiskajā līmenī, gan arī ar vietējām ieinteresētajām organizācijām. Kā arī tika uzsākta projekta pirmās darba pakas WP1 "Risinājumu sagatavošana" aktivitāšu īstenošana: esošās situācijas izpēte un analīze un sākotnējo risinājumu sagatavošana, kas tiks pilotēti 2024.gadā. Vadošās partnerpilsētas veic Ģeotelpiskā rīka izstrādi, pielietošanas gadījumu (use-case) identifikāciju, dronu pacelšanās un nosēšanās vietu plānošanu un izvēli, normatīvo aktu izpēti.

Rīga ir viena no replikatoru pilsētām, ir plānots Projekta ietvaros izstrādāto risinājumu, t.sk. labo praksi no Projekta vadošo pilsētu izstrādātiem pielietošanas gadījumiem (use-case), pārnest gan uz vietējo Rīgas pilsētas līmeni, gan kur iespējams – nacionālo līmeni. Rīgas uzdevums ir iezīmēt vadlīnijas un ceļa karti dronu attīstības stratēģijai tās teritorijā.

2023. gadā tika veikta esošās situācijas apzināšana un normatīvā regulējuma izpēte. Caur pašvaldības līmeņa aptauju ir apzināti dronu praktiskie pielietošanas gadījumi Rīgas teritorijā. Tie ir uzraudzība un reaģēšana ārkārtas situācijās, teritoriju un infrastruktūras (inženierbūvju) pārbaude grūti pieejamās vietās, t.sk., ūdens virsmu un meliorācijas monitorings, vides monitorings un uzraudzība (mežsaimniecības darbu un infrastruktūras uzraudzība), izglītības programmās u.c.

Sadarbība ar vadošo partneri - Forum Virium Helsinki ir ļoti laba, nodrošinot gan satura, gan atbalsta funkcijas. Tāpat sadarbība ar projekta partneriem klātienes tikšanās un semināros ir pozitīva. Pirmās darba pakas īstenošanas procesā galvenā loma ir vadošajām pilsētām. Rīga sniedz informāciju par vietējā un nacionālā līmeņa esošo situāciju. Kā izaicinājumu var minēt sākotnējās grūtības ar vietējo ieinteresēto organizāciju apvienošanu, to iesaisti projekta aktivitātēs, interešu punktu identifikāciju un vietējās darba grupas izveidi.

Bezpilota lidaparātu (dronu) izmantošana pilsētu mobilitātes sistēmā ir jauna nozare, kas sper tikai pirmos soļus attīstībā. Ir daudz nezināmā, neidentificēti pieturas punkti - lidojumu trajektorijas,

nosēšanās zonas u.c. vai tieši otrādi – pārāk stingri reglamentēti īstenošanas posmi, piemēram, lidojumu atļauju saņemšana. Līdz ar to dronu mobilitātes stratēģijas iezīmēšana prasa piepūli, saskaroties ar dažādiem izaicinājumiem.

Informāciju sagatavoja: Rīgas valstspilsētas pašvaldības Pilsētas attīstības departamenta Projektu vadības pārvaldes Projektu ieviešanas nodaļas galvenā projektu vadītāja Ilona Šmite

IMPETUS - Vietēja līmeņa plānošanas politikas pilnveidošana attiecībā uz pagaidu izmantošanu

IMPETUS projekts atbalsta zināšanu pārnesi un labās prakses pārņemšanu attiecībā uz pagaidu izmantošanu, kā arī risinājumiem pagaidu izmantošanas integrēšanai vietējo pašvaldību plānošanas ietvarā. Projekts tiek īstenots ar līdzdalīgas plānošanas pieeju, caur aktīvu un uz rezultātu orientētu vietējās pašvaldības sadarbību ar iedzīvotājiem, pilsonisko sabiedrību, vietējām kopienām, uzņēmējiem, pētniekiem u.c. interesentiem, tādējādi nodrošinot visu ieinteresēto pušu iesaisti, lai koprades procesā risinātu sarežģītus pilsētvides izaicinājumus.

IMPETUS projekts nodrošina unikālu iespēju Rīgas valstspilsētas pašvaldībai ciešā sadarbībā ar iesaistītajām un ieinteresētajām pusēm pilnveidot pilsētplānošanas regulējumu neizmantotu ēku un teritoriju pagaidu izmantošanai.

IMPETUS projekta uzsākšanas aktivitātes galvenokārt bija vērstas uz pagaidu izmantošanas vietējās labās prakses apzināšanu, kā arī uz šādas prakses apmaiņu starp IMPETUS projekta partneriem. Lai saskaņoti novērtētu vietējo labo praksi, vadošais partneris (ANCI Toscana) un konsultatīvais partneris (LAMA) ierosināja īpašu metodoloģiju. Pēc šīs metodikas Rīgas komanda, kā arī citi projekta partneri, apzināja vairākas pagaidu izmantošanas prakses vietējā līmenī un padziļināti izvērtēja divus aktuālākos gadījumus – "VISKAĻI - Dzīves kvalitātes dizaina institūts" un "Lastādijas kvartāls". Tika apzināta arī vietējo ieinteresēto personu grupa un notika pirmās konsultācijas ar vietējām ieinteresētajām personām.

IMPETUS projekta stipra un daudzveidīga partnerība apvieno vietējās un reģionālās pašvaldības, to asociācijas un attīstības aģentūras no Itālijas, Spānijas, Francijas, Polijas, Rumānijas un Latvijas, sekmējot projekta pozitīvo progresu un rezultātus.

Informāciju sagatavoja: Pilsētas attīstības departamenta Projektu vadības pārvaldes Projektu ieviešanas nodaļas galvenā projektu vadītāja Marija Balabka

MUSTBE - Lietusūdens daudzdimensiju attīrīšana pilsētvidē tīrākai Baltijas jūrai

Lai veicinātu tīrāku un ilgtspējīgāku Baltijas jūru, Interreg Centrālās Baltijas jūras reģiona programmas finansētais projekts MUSTBE šobrīd sper pirmos soļus pozitīvām pārmaiņām, izstrādājot un ieviešot dabā balstītus risinājumus septiņās pilotvietās četrās valstīs: Igaunijā, Somijā, Zviedrijā un Latvijā.

Lietusūdens attīrīšana Baltijas jūras reģionā vienmēr ir bijis izaicinājums. Lai gan valstis Baltijas jūras reģionā ir veikušas pasākumus, lai samazinātu bīstamo vielu ieplūdi jūrā, tomēr vairākas prioritāras bīstamas vielas un specifisks piesārņojums vēl joprojām ieplūst vidē pa pilsētu lietusūdens sistēmām. Ar pārrobežu sadarbību tiks izstrādātas jaunas, daudzpusīgas lietusūdens attīrīšanas sistēmas bīstamo vielu un toksīnu samazināšanai.

Pirmajos īstenošanas mēnešos MUSTBE projekta fokuss bija uz visu 7 pilotteritoriju dabā balstītu risinājumu koncepcijas izstrādi. Tas tika panākts, daloties pieredzē ar MUSTBE projekta partneriem un iesaistot praktiķus un vadošos ekspertus no Centrālās Baltijas jūras reģiona. Pieredzes apmaiņa bija nozīmīgs solis turpmākajām priekšizpētēm un projektēšanas darbiem, kas palīdzētu izstrādāt ilgtspējīgus pilotprojektus. MUSTBE projekta partnerībai ir izšķiroša loma veiksmīgai projekta īstenošanai, veidojot efektīvu sadarbību un jēgpilnu sinerģiju starp pašvaldībām un universitātēm. Viens no partnerības izaicinājumiem - nepārtraukta komunikācija par projekta norisi un atgriezeniskās saites, lai panāktu virzību uz vienotu mērķu sasniegšanu.

Informāciju sagatavoja: Pilsētas attīstības departamenta Projektu vadības pārvaldes Projektu ieviešanas nodaļas galvenā projektu vadītāja Marija Balabka